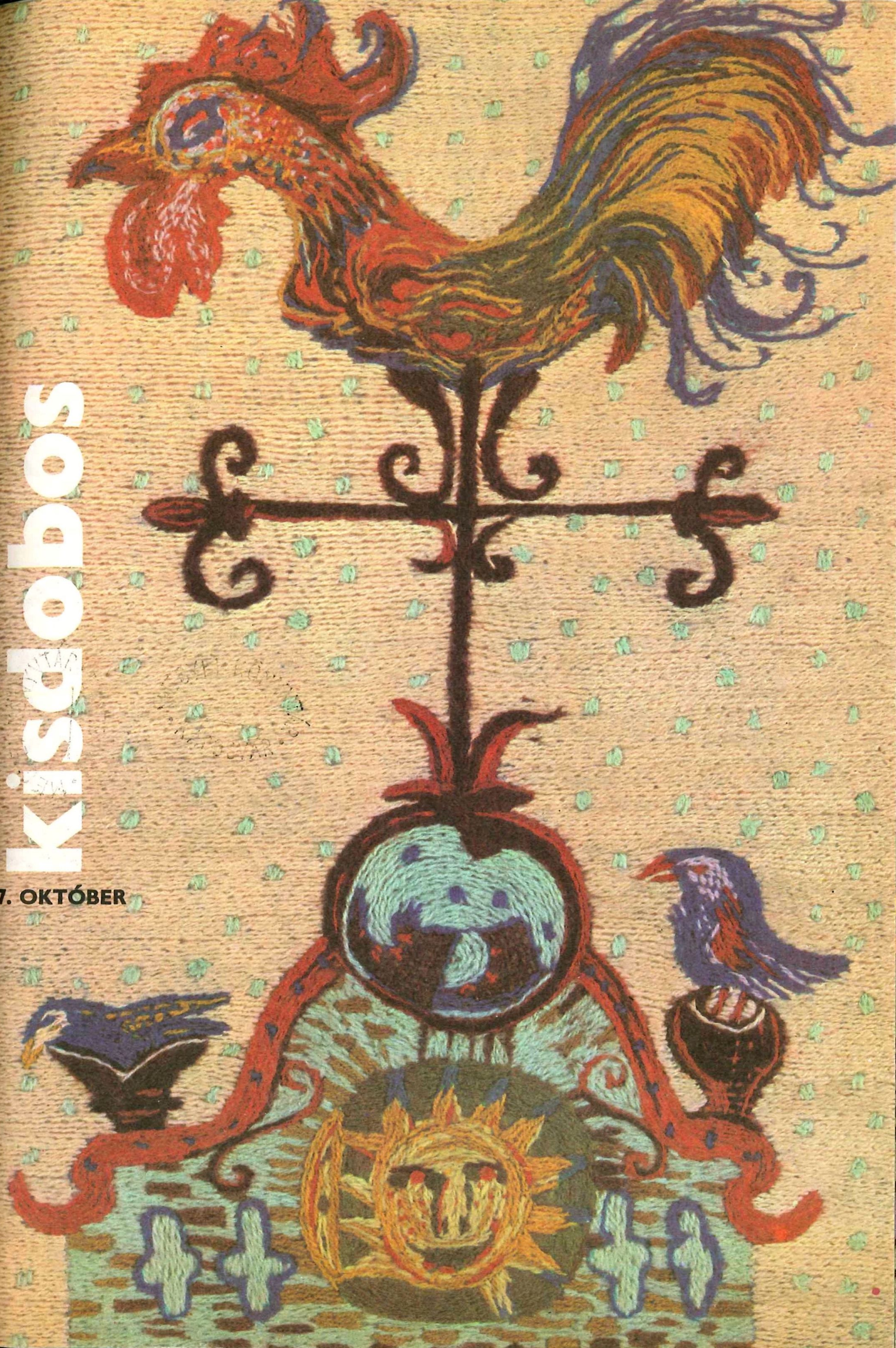

Kisdobos
1977. OKTÓBER

МУРЗИЛКА

Íme, a Murzilka

a szovjet gyerekek kedvenc mesefigurája.
Számtalan kalandos, csodás történet szól róla,
s mind arról tanúskodik,
hogy a gyerekek igaz barátja,
mókás játszótársa.
Érthető tehát, hogy róla nevezték el
a szovjet gyerekek újságját,
immár több mint ötven esztendővel ezelőtt.
Ettől kezdve állandóan jelen van a lap oldalain.
A Murzilka nagyon hasonlít a Kisdoboshoz.
Ez természetes dolog,
hiszen a szovjet és a magyar gyerekek
— bár más nyelven beszélnek —
szintén sok mindenben hasonlítanak egymáshoz.
Szeretnek játszani, dalolni, túrázni,
s igyekeznek becsületesen teljesíteni
iskolai és kisdobos feladataikat.
A szovjet kisdobosok
(akiket az októberi forradalom hónapjáról
oktyábrjátáknak neveznek)
ezekben a hetekben
a Nagy Októberi Szocialista Forradalom
60. évfordulójára készülnek.
Éppen úgy, mint ti.
Az ő ünnepük a mi ünnepünk is,
mivel ez a forradalom
minden nép számára új,
szebb korszakot nyitott.
Ebben a számunkban,
hogy közelebbről megismerkedjetek
a Murzilkával,
közlünk belőle
két verset és egy elbeszélést.

AGNYIJA BARTO

Növök egyre

Hogy óránként növök egyre,
Dehogy tudtam ezt én.
Székre ülve —
Növök egyre
S tantermünkben szintén.

Növök,
Míg a filmet nézem,
Növök
Állva ablakunkban,
Napsütésben,
Vaksötétben,
Növök,
Növök szakadatlan.

Legyen tiszta
Minden menten,
Máris felsöprök
S növekszem.

Ülök könyvvel a
Kezemben,
Falok sorra sort
S növekszem.

Apám hídon
Vezet engem,
Ő nem nő, de én
Növekszem.

Rossz jegy árnyéka
Felettem,
Már-már pityergek,
S növekszem.

Növök fagyokban,
Esőben,
Már a mamám is
Túlnőttem!

SZERGELY MIHALKOV

A mamlasz

A tehetséges gyermek
A reményt kelti fel:
Koncerteken láthatják,
Táncol és énekel.

„A béke és a munka"
Témájú rajzait
Közlik a lapokban,
Tárlatokra viszik.

Hányan utazhatják be
A föld minden zugát!
Versenyek, fellépések,
Tud róluk a világ.

Öt kitüntetést hordhat
A blúzán Natasa,
Larik barátod meg már
Díjat is vitt haza!

Siker kizárólag csak
Mamlasznak nem terem...
Az édesanyám áll itt,
Ő mondja ezt nekem.

Nem szoktam feleselni,
Ülök hallgatagon.
E témáról vitába
Én nem bocsátkozom.

Bánom is én, ha van, ki
A reményt kelti fel,
Ha rajzol képet, százat,
Ha táncol, énekel.

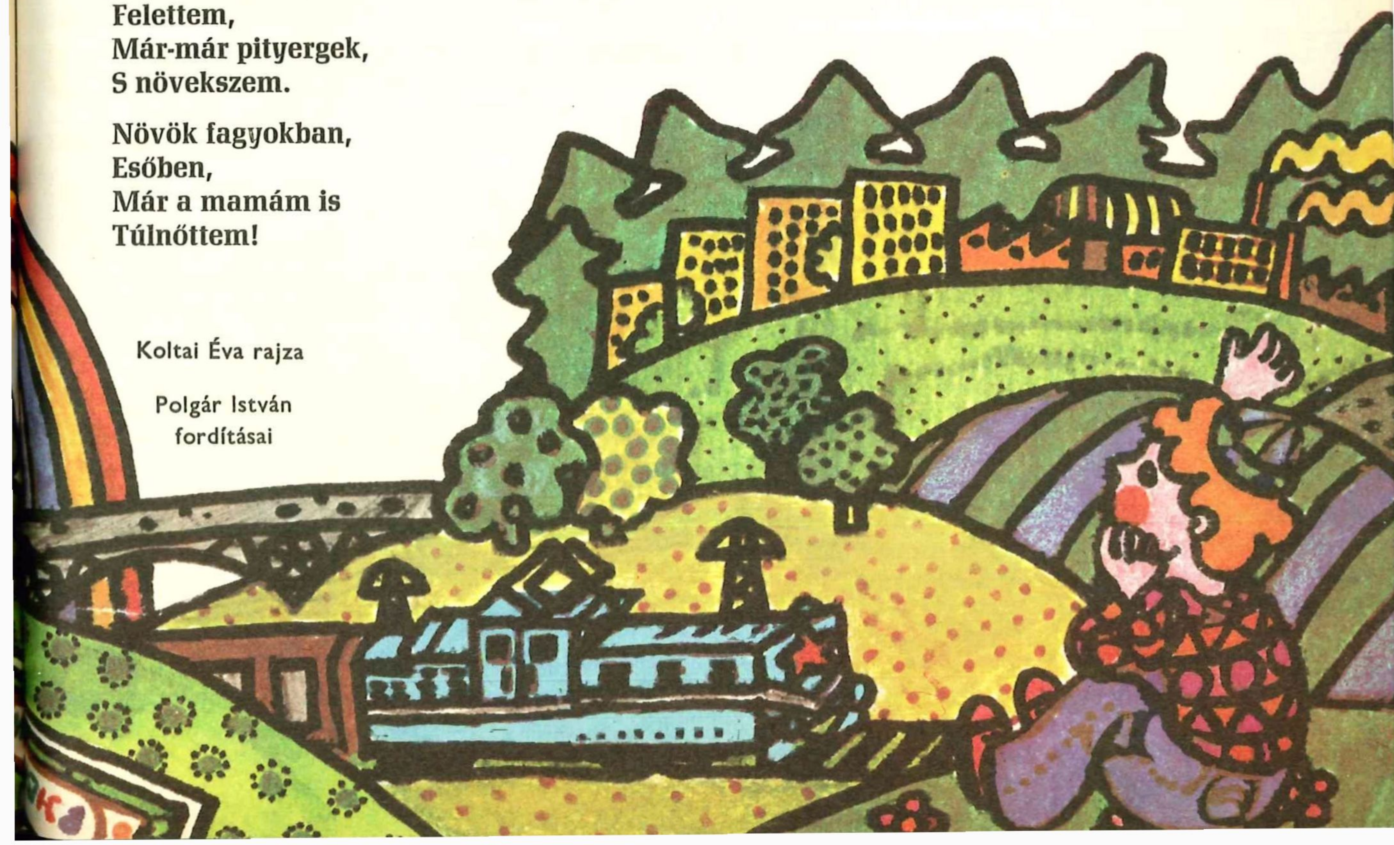
Hegedűljön csak szépen,
Lássam őt filmeken —
Elérheti az egyik,
A másik sohasem!

Tudom, mi lesz belőlem,
Célom hová vezet:
Fölkerekedek egy nap,
A tajgába megyek.

S az udvarbeliekkel,
Mindegyik jóbarát,
Vasutat építek majd,
A tajgát szeli át.

Az óceánig futnak
Akkor a vonatok,
S anyám elégedett lesz,
Büszkén rám mosolyog.

Hirtelen haragjában
Szidott csak, jól tudom —
Egyként becsült, ki épít
S ki zeng a húrokon.

Koltai Éva rajza

Polgár István fordításai

Dzsingisz Ajtmatov

Szultánmurát a városba megy

Alighogy befejeződött a tanítás, s elkezdődött a szünet, az apa így szólt a fiához:

— Elviszlek a városba, jó lesz?

Szultánmurátnak elakadt a lélegzete a boldogságtól. Méghogy jó lesz-e! Hogyan jött rá az apja, hogy ő már nagyon régen szeretne elmenni vele a városba? Nagyszerű lesz!

— Csak ne nagyon mondogasd — figyelmeztette ravaszkásan az apja. — Föllázadnak a kicsik, aztán te se mész sehová!

Ez igaz. Adzsimurát, három évvel fiatalabb öccse, semmiből sem akar kimaradni. Makacs, mint a szamár. Amikor apjuk otthon van, a közelébe sem lehet jutni Adzsimurát miatt. Állandóan körülötte sürgölődik. Mintha egyedül ő lenne a világon. Húgai is, mindketten egészen kicsikék, csak sírással tudnak kiharcolni maguknak némi apai kedvességet.

Azon a napon, amikor apja közölte, hogy elviszi magával a városba, Szultánmurát nem találta a helyét. Végtelenül boldog volt, égett a türelmetlenségtől, de sajnos, egyetlen szót sem szólhatott az utazásról senkinek. A titoktartás egészen kimerítette. Ám azon a napon olyan kedves, figyelmes, olyan gondoskodó és jó volt mindenkihez, mint még soha. Mindent elintézett, mindenre volt ideje. A tehenet új legelőhelyre kötötte, feltöltötte a krumplit a kertben, segített az anyjának a mosásban, és amikor a legkisebbik húga, Altamáj beleesett a sárba, megmosdatta, s ezeken kívül is még sok mindent megcsinált. Egyszóval olyan igyekvő volt, hogy az anyja fejét csóválva, mosolyogva, megjegyezte:

— Mi ütött beléd? Gyönyörűség lenne az élet, ha mindig ilyen lennél! Mintha elvarázsoltak volna! Talán el sem kellene, hogy engedjelek a városba. Mi lesz velem ilyen segítség nélkül!

De ezt csak úgy mondta. Egyébként tésztát gyúrt, lepényt sütött az útra, és egyéb ennivalót készített. Vajat olvasztott s töltött egy üvegbe, szintén az útra. Este együtt itta a család a teát a szamovárból. Tejföllel és meleg lepénnyel, az almafa alatt, kint az udvaron, az öntözőcsatorna mellett.

Apját körülvették a kicsik, egyik oldalról Adzsimurát, a másikról a kislányok.

Anyja a teát töltögette, Szultánmurát pedig a faszenet rakta a szamovár alá, miközben egyre az járt a fejében, hogy holnap a városba megy.

Apja időnként rákacsintott, ugratta az öccsét.

— Na és Adzsike — fordult kisebbik fiához, miközben a teáját iszogatta —, megülted már Feketesörényűt?

— Még nem, apa — kezdte a panaszkodást Adzsimurát. — Kiderült, hogy borzasztó gonosz. Követ mindenhová, mint egy kiskutya. Én etetem, én itatom, egyszer az iskolába is utánam jött. Megállt az ablak alatt, s megvárta, míg kijövök a szünetben. Az egész osztály látta. Felülni azonban nem enged magára, ledob abban a pillanatban, és még rúg is...

— És nincs senki, aki segítene betörni? — kérdezte az apa, mintegy mellesleg.

— Én segítek Adzsikének — mondta készségesen Szultánmurát. — Betöröm, az egyszer szent...

— Hurrá! — ugrott fel az öccse. — Gyerünk!

— Na, ülj csak vissza a helyedre! — mondta az anyja. — Megisszátok a teát, ahogy illik, aztán mehettek.

A kétéves szamárról, Adzsimurát kedvencéről volt szó. A nagybátyjuk ajándékozta a gyerekeknek a múlt év tavaszán. A szamár azóta megnőtt, megerősödött. Ideje volt nyereg alá törni a hosszúfülűt, hogy hozzászokjon a zablához, a munkához. Hiszen a ház körül szükség van ilyen szamárra, hol a malomba menni, hol fát hozni, hol elvinni valamit ide vagy oda. A nagybácsi azért is ajándékozta nekik. Adzsimurát azonban már az első nap kisajátította. Ha valaki csak a közelébe ment, már rákiáltott: hagyd a szamarat! Én etetem, én itatom! Egy alkalommal a két fiú össze is verekedett a szamár miatt. Az anya akkor megbüntette az idősebb fiút, mert megverte a kisebbet. Emiatt persze Szultánmurát megsértődött, s amikor elérkezett a szamár nyereg alá törésének az ideje, elzárkózott a segítéstől: ha egyszer a tied, nyergeld meg te magad, semmi közöm hozzá. Bár ebben a dologban Szultánmurát mesternek számított.

A teázás után kimentek apjukkal a veteményeskert mögött elterülő rétre. Előbb összeszedték a köveket és félre dobálták. Aztán felkantározták Feketesörényűt, ahogy Adzsimurát nevezte tisztelettel a szamarát. Az apa fogta az állat fülét, miközben Szultánmurát ráügyeskedte a zablát.

A fiú húzott egyet a nadrágszíján — nem könnyű

feladat előtt állt. S aztán elkezdődött a cirkuszi mutatvány. Szabad élete folyamán, melyet Adzsimurát gyámsága alatt töltött, Feketesörényű, mint kiderült, csúnya szokásokat vett fel. Rúgott, dobálta a farát, ágaskodott. Jól tudta már a füles, hogyan dobja le a lovasát. Na, de ezzel nem sokra ment. Szultánmurát, ahogy lepottyant, egy pillanatig sem habozva, talpra szökkent, futtában hasra vetette magát az állat gerincén, majd a következő mozdulattal felült rá. Az állat persze ismét ledobta, amit újabb kísérlet követett...

Feketesörényű azonban csakhamar megbékélt a helyzettel. Megértette, mi a dolga: lépésben ment, vágtatott, körben járt, majd egyenesen haladt...

— Most ülj föl rá — hívta Szultánmurát az öcscsét. — Lovagolhatsz, ahogy a kedved tartja!

Adzsimurát kipirult a büszkeségtől, megbökte sarkával Feketesörényűt, hol erre, hol arra irányítva. Most mindenki láthatta, milyen ügyes a bátyja. Hogyne lett volna büszke rá!

Derűs este volt, későn sötétedett. Fáradtan, de elégedetten tértek haza.

Adzsimurát Feketesörényű hátán lovagolt be az udvarra, hogy anyja is lássa.

Utána nyomban elaludt, mit sem gyanítva. Szultánmurátnak azonban nem jött álom a szemére. Arra gondolt, miként mennek holnap a városba, mit lát, mi vár rá majd ott.

Jó volt ez az elalvás előtti idő, jó volt hallgatni, ahogy szülei halkan beszélgetnek egymással, s jó volt arra gondolni, hogy holnap korán reggel útra kel apjával a városba...

Rögtön felébredt, amint apja megérintette a vállát, és így szólt halkan a fülébe:

— Kelj fel, Szultánmurát, indulunk.

Mielőtt fölugrott volna, hosszú másodpercekre szinte elöntötte a gyengédség és a hála érzése apja iránt — füléhez érő szúrós bajuszától és a szavaitól, melyeket hozzá intézett.

Amikor anyjától elbúcsúzva kihajtottak az udvarról, és amikor a kocsi zötyölődve a köveken, áthaladt a nagy öntözőcsatornán, hevesen dobogni kezdett a szíve; megdermedt a boldogságtól. Összerezzent a lovak patája alól felfröccsenő hideg vízcseppektől, s megértette, hogy nem álmodik, hanem tényleg elindult a városba.

Enyhe dombokon vitt az útjuk a síkság irányába s túl azon, a messzi távolban sötétlő magas hegy-

ség lila láncolata felé. Ott, azokon a magas hegyeken túl fekszik Dzsambul. Oda tartottak.

Boldognak és szabadnak érezte magát Szultánmurát azon a reggelen. Vidám volt a lelke.

— Na, felébredtél? — kérdezte az apja tréfálkozva.

— Már régen — válaszolta a fiú.

— Akkor fogd — nyújtotta neki a gyeplőt az apja.

Szultánmurát hálásan elmosolyodott, türelmetlenül várta már ezt a pillanatot. Maga is elkérhette volna ugyan a gyeplőt, de jobb, ha az apja kérés nélkül tanúsít bizalmat iránta, hiszen most nem akárhol kocsiznak, hanem a nagy országúton. A lovak megérezték, hogy más kézbe került az irányítás, fülüket hegyezve, futás közben egymáshoz simultak, mintha lázadozni akartak volna, úgy gondolva, hogy meggyengült felettük a hatalom. Szultánmurát azonban rögtön bemutatkozott nekik — energikusan meghúzta a gyeplőt és rájuk kiáltott:

— Ej, te! Adok én nektek!

Szultánmurát azon a reggelen, azon az utazáson teljes egészében átérezte a boldogságot, amely csak a jelenben létezik az ember számára, és nem létezik sem a múltban, sem a jövőben. Semmi sem árnyékolta be az örömét egyetlen pillanatra sem.

Teljes méltósággal ült apja mellett, s ez a méltóság nem hagyta el egész úton. A szembe jövő lovasok és fogatok, a körülöttük cikázó s néha szinte a lovak fejét érintő fecskék — mindez a leírhatatlan boldogság és szépség érzését keltette benne. De erre most nem gondolt, mert amikor boldog az ember, nem gondol a boldogságra. A fiú úgy érezte, hogy olyan jó a világ, hogy jobb már nem is lehetne. És hogy olyan az ő apja, akinél különb nincs a földön.

Hamarosan feltűntek a városszéli kertek. Az úton megélénkült a forgalom. Az apa visszavette a fiútól a gyeplőt. És jól tette, mert itt már Szultánmurát nem tudott figyelni a lovakra. Kezdődött a város. Elárasztotta zajjal, színekkel, illatokkal. Mintha vadul áradó vízbe hajították volna, amely vitte, forgatta, dobálta őt a hullámain.

S íme azon a boldogságos napon olyan szerencséje volt, mint senkinek a világon: az Atcsabaron, a nagy dzsambuli marhavásártéren ott találták a vándor állatkertet. Minő véletlen! Először jön a városba, és éppen itt az állatkert, sose látott vadállatokkal. Aztán a körhinta, meg a mutatványos bódék!

Háromszor járt az elvarázsolt kastélyban. Kinevette magát, megnyugodott egy kicsit, s indult vissza, a tükrök elé. Milyen volt az ábrázata, meg mindene! Ilyet kigondolni!

Utána végigmentek az üzletsoron, s ami a fő, megnézték az állatkertet. Befúrták magukat a tömegbe, s bepillantottak minden ketrecbe, minden karámba: elefánt, medvék, különféle majmok — és mi minden volt még ott!

Különösen emlékezetes maradt Szultánmurátnak a hatalmas, hamuszürke elefánt. Olyan volt, mint egy domb, amelyen leégették a füvet; egyre lépegetett, s himbálta az ormányát. Ez aztán igen! Álltak az emberek, nézték az elefántot, s mindenféle meséket meséltek. Hogy fél az egértől. Hogy nem szabad dühíteni, mert ha megmérgesedik, összetöri az egész várost. Szultánmurátnak legjobban egy öreg üzbég elbeszélése tetszett, aki arról mesélt, hogy az elefánt a legokosabb állat a világon. Az erdei munkán a leghatalmasabb fatörzseket is fölemeli az ormányával, de fölveszi a földről a csecsemőt is, ha kígyó közeledik feléje, vagy más veszély fenyegeti, és nincs felnőtt a közelben.

Ezek a történetek apjának is tetszettek. Ámuldozva csóválta a fejét, csettintett a nyelvével, s mindegyik végén a fiához fordult: „Hallottad? Milyen csodás dolgok történnek a földön!”

Miután jócskán eljárt az idő, az apa sietni kezdett: ki kell még mennünk az állomáshoz, mondta, az olajtöltőhöz, megtölteni a hordókat — aztán indulás haza. És igaza volt, mert a nap már lehanyatlott a városon túl, amikor kiértek az olajtöltő telepre. Onnan egyenest hazafelé vették az irányt, de előbb falatoztak keveset egy útmenti teázóban.

Elhagyták a félhomályba burkolózó városszéli kerteket, s máris azon az úton találták magukat, amelyen reggel a városba érkeztek. Meleg este volt, a levegőt megtöltötte a nyári füvek illata. Az útmenti csatornákban békák vartyogtak. A lovak egyenletes nyugodt léptekkel haladtak, teli hordókkal nem igen lehetett sietni. Szultánmurát lassacskán elálmosodott. Fáradt volt. Hogyne fáradt volna el ilyen rendkívüli napon! Kár, hogy nem lehetett a kocsin elheverni. Nekidöntötte fejét apja vállának, és elaludt, mint aki a világ legtermészetesebb dolgát teszi. A kocsi egy-egy nagyobb zöttyenésére felriadt, de aztán folytatta az alvást. Mielőtt azonban újból lehunyta a szemét, minden alkalommal arra gondolt, hogy milyen jó is, hogy van neki apja.

Apja széles vállára hajtva a fejét, a nyugalom és a biztonság érzése töltötte el. A kocsi zörgött a köves úton, a kerekei nyikorogtak, s ütemesen kopogtak a lovak patái.

Fordította: Kelemen Sándor — Rajzolta: Horváth Mária

Író-olvasó találkozón néha szerepet cserélünk. Egy-egy gyerek mondja el a mesét-verset, amit ő írt; én hallgatom. A múltkorában is így kezdődött a dolog. Jelentkezett egy kislány, harmadikos forma. Két szép hosszú copfja volt.

— Írtam egy mesét. Az a címe: Az asztal és a szék — közölte. — Elmondjam?

— Mondjad!

Nem kérette magát egy percig se. Kijött a könyvtárszoba közepére, meghajolt egy picit; így való.

— Az asztal és a szék. Írta Szabó Judit.

Mármint ő. Figyelmesen, várakozva néztünk rá, a többi kisdobos, meg én. Judit elpirult a csendtől. Aztán megköszörülte a torkát és rákezdte:

— Az én Cirmi cicám felugrott a székre...

Szünet. Hosszú szünet. Megakadt, ez nem vitás. Kétségbeesetten nézte a falat. Én meg őt néztem, kapkodtam a gondolataim közt: hogyan tudnék segíteni?! De addigra már sírva fakadt.

— Elfelejtettem...

A gyerekcsapat felmorajlott. Sokféle hangból ötvöződik az ilyen moraj: sajnálkozó és kárörvendő, buzdító és csúfolódó egyformán akad, mert sokféle a gyerek is. Még szerencse! Erről jutott eszembe hirtelen a megoldás.

— Sose búsulj, Szabó Judit! Te elkezdted, mi majd folytatjuk a mesét. Rajta gyerekek! Ki mondja a következő mondatot?

Csak egy pillanatig tartott a meglepetés, már fel is pattant egy fiú.

— Lerántotta a tejes bögrét... a cica.

— És lerántotta a tányért is — buzgólkodott a szomszédja.

— Elég lesz a lerántásból — vélekedtem. — Ott folytassuk, hogy a tejesbögre a földön van.

— Kiömlött a tej a földre — kapcsolt gyorsan egy kislány.

— Jó.

— Felnyalta hamar, amíg lehetett.

— Tovább!

— Bejött a Bodri kutyám.

— És?

— Felzavarta a fára a torkos macskát.

— Nagyszerű! Kész a történet. Álljanak fel, akik írták! Hat mondat, hat gyerek. Gratulálok!

— De író néni! — méltatlankodott a legkisebb, az egyetlen elsős. — Nem lesz ez jó! Mert a mese címe az, hogy az asztal meg a szék. És nincs benne se asztal, se szék...

— Tényleg! — röstelkedtem. — De okos vagy, hogy észrevetted! Akkor még egy mondatot kérek, gyerekek! De csak egyet, a befejezést.

Gondterhelt lett mindenki, én is. Az elsős nemcsak figyelmes volt, hanem találékonyabb is mindannyiunknál. Ő jelentkezett megint:

— Odavittem a fa alá az asztalt, rátettem a széket. Így elértem a kismacskát és levettem.

Majd megfulladt, mert hosszú volt a mondat és nem vett közben levegőt. A többiek jószívvel megtapsolták.

— Ügyes vagy! Máskor is írtál már mesét?

— Nem.

— Miért?

— Nem tudok.

— No ne mondd már...

— Nem tudok még írni. Még év eleje van.

Belátom, megint neki volt igaza. Ő volt a nap hőse; mini-mese-hős.

Koltai Éva rajza

VIDOR MIKLÓS

A szél

Nincsen szája,
mégiscsak fú egyre,
szárnya sincsen,
de fölszáll a hegyre,
lába nélkül
leszökik a völgybe,
hulló lombbal
karikázik körbe.
Fú a szél,
zúg a szél,
zimankót hoz,
csupa él.
Néha meg
puha szél
illatot hord,
fut a tél.
Megzörgeti a kaput,
s ha kinyitod,
nincs ott senki, —
suhanón tovafut,
vándorlegény
dalát zengi.
Csordában hajt
felleget,
s ha megfognád,
ellebeg,
légbe foszlik mindjárt:
magasan száll,
mélybe csap,
megsimítja
arcodat
s elviszi a titkát.

BARCS JÁNOS

Gyermekálom

Álmomban fogtam
egy ezüst pontyot,
álmodtam neki
arany-kopoltyút.
Kristályos fényű
sudaras tavat,
játszótársának
kárászt, naphalat.
Iszapot, nádast,
vízi zsombék közt
kavicsból ágyat,
hogy álmaimban
még rátaláljak.

E. KOVÁCS KÁLMÁN

Két cimbora

Volt egy dongó
meg egy légy,
tovább is van,
mondjam még?

Komaságot
fogadtak,
minél többet
lopjanak.

Bendőtöltő
kalandra,
kiszálltak a
piacra.

Finom malac-
pecsenye,
erre inni
kellene.

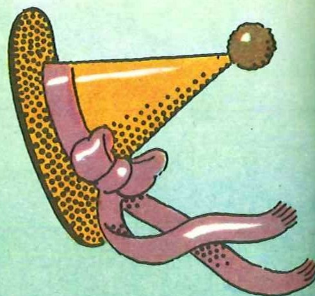
Ott a tüzes
tokaji,
nekiláttak
nyakalni.

A fejükbe
megy a szesz,
mit gondoltok,
most mi lesz?

Volt egy dongó
meg egy légy,
tovább is van,
mondjam még?

BAKÓ ÁGNES

Az egyfejű sárkány

Azzal kezdődött az egész, hogy Rita papája két színházjeggyel állított haza.

— Színházba megyünk?! — Rita észrevette anyu szemében az örömöt, s azt is, hogy elszontyolodik. — És Rita?... — kérdezte súgva. — Ki vigyáz rá? Gondolod, hogy...

Rita izgatottan pislogott. És figyelt.

Igaz is! Ha ők ketten, most színházba mennek, mi lesz akkor a gyerekükkel?! Kettő szülő nem mehet el egyszerre csak úgy ukk-mukk-fukk színházba! A gyerekükkel igenis törődni kell! — ezt biztosan tudta Rita, ezt olvasta ki anyu szeméből is. De azt is tudta, hogy ha apa színházba szeretne menni, el is megy, és ha anyut magával akarja vinni, el is viszi. Nem is ez volt a baj. Rita nem sajnálta azt a kis színházat anyutól. Éppen csak azt nem tudta eldönteni: örüljön-e anyu szerencséjének, vagy nyafogjon inkább.

Ám Rita sem ezt, sem azt nem tette. Csak várakozva állt és a hüvelykujját szopogatta. És közben arra gondolt, hogy: apu majd elintézi! Mert az apák valahogy mindig kigondolnak valamit, ha nagy szükség van rá.

Csaknem abban a pillanatban Rita papája elnevette magát, halkan, ahogyan szokta és ezt mondta:

— De hiszen Ritát nem kell félteni. Ő már nagy. Egyébként biztosra veszem, Rita soha nem maradhat egyedül.

Ez kicsit sejtelmesen hangzott, de Rita szívébe beledobbant a büszkeség. — Hát persze hogy nagy! Csuda is, hogy anyu ezt eddig nem vette észre! Szerencsére apának jó szeme van, mindig meglátja azt, ami fontos. — De ezt persze csak magában gondolta. Hangosan mást mondott. A mamája elé állt és kuncogva kérdezte:

— Hát, te azt hitted, hogy még kicsi vagyok? — oldalt ejtette a fejét és megcsóválta. Alulról fölfelé nézett anyura. — Jaaaaj, anya! Hát azt mind a kettő szülőnek tudni kell, ha a gyereke már nagy!

Anyu egy pillanatra összenézett apával, aztán tenyerébe fogta Rita arcát, hozzáhajolt.

— Nem félsz majd egyedül?

Rita megrázta a fejét. Fölényesen.

— Én?! Én ugyan nem! — egyszeriben kicsúszott a száján: — Amikor van egy kardom is?!... — Nem is tudta, miért éppen ezt mondta, de ez volt az, amire anyu megnyugodott.

— Akkor jó. Akkor elmegyek apával színházba.

— Menj csak! — bólintott Rita, de magában hozzátette: Ha apa biztosra veszi, hogy nem maradok egyedül, úgy is lesz! Ő soha nem csapott még be senkit. És még arra is gondolt, hogy: egyedül maradni a lakásban igazándiból izgalmas dolog, és ha éppenséggel közbejönne valami váratlan hogyishívják, hát majd résen lesz. Ezután kiment a fürdőszobába mosakodni.

Anyu a legszebb ruháját vette föl. Rita olyan szépnek látta benne, mint egy tündért. Virágos jókedve kerekedett.

Anya, akár a tündér! Apa, akár egy herceg! Csudára szépek! Senki el nem hinné, hogy anyu és apa igazándiból kettő szülő, akinek ezen az estén lett egyszeriben nagy a gyereke.

Klappogó papucsban, vidáman közlekedett a fürdőszoba, meg a szekrénye között. Egy mondókát is szerkesztett hamarjában. Olyan helyzethez illőt. Igaz, nem volt valami szép vers, sőt valójában nem is volt vers. Így hangzott:

„Én — most — már — nagy — va — gyok! — I — ga — zá — ból — az — va — gyok, men — je — tek — el — szín — ház — ba!"

Ezt hajtogatta magában, meg fennhangon; és fogmosás közben már nem a tévé-macit utánozta, úgy öblögette a torkát, s úgy köpte vissza a vizet, mint egy nagy.

Csudára más ám ezen a nem akármilyen estén még a fogmosás is — gondolta, miközben a mosógép tetejére mászott, hogy megnézze magát a tükörben. Csak egy kurta pillantást vetett belé. Két kíváncsi, fekete szem nézett vissza rá. Elnevette magát megint. Úgy, mintha csiklandoznák. Majomképet vágott a tükörbéli Ritára, lemászott a mosógépről, féllábon a papája elé ugrált, s fölemelt mutatóujjal ezt mondta:

— Aztán jók legyetek ám nekem! Vigyázzatok magatokra!

— Te is.

— Én tudok.

— Helyes. Majd megpróbáljuk mi is. Anyu rám vigyáz, én meg őrá. Így gondoltad, ugye?

Rita nem is gondolhatta volna másként. Bólintott. És megnyugodott, mert apa ezt nagyon biztosan mondta.

— Mulassatok jól! — integetett nekik az ágyból.

— Aludj jól, Rita!

— Kösz — mondta Rita mély nyugalommal. — Fogok is.

Ezt mondta, mert nagyon nyugodt volt. Még akkor is az volt, amikor becsukódott apáék mögött az ajtó. Akkor is, amikor maga mellé fektette Mismasát, a macit.

A kislámpa rózsaszín fényt szórt szét a szobában, s apa cigarettájának füstje még a feje fölött oszladozott. Anyu parfőmje is ott lebegett az ágya körül. Minden hajszálra olyan volt, mint más estéken, mégis mintha minden kicsikét megnőtt volna. Különösen a csönd. Talán azért, mert apáék szobája sötéten ásított és a parketta halkan reccsent egyet.

— Hm! Rita felült az ágyban. — Hallod ezt, Mismasa? Ez a parketta akkor is recseg, amikor nem jár rajta senki. Ehhez mit szólsz?

Mismasa, a maci nem szólt semmit. Fényes szeme Ritára tapadt. Áhítattal, s mozdulatlanul figyelte.

— Hallod-e! — rázta meg alaposan Rita. — Veled igazán nem sokra megyek! Hát nem hallottad, mit mondott apa? Én igazándiból sose maradhatok egyedül! Ehhez sem szólsz semmit? Terád már nem is lehet számítani?!

Nem lehetett bizony! Mert Mismasa, a maci most is hallgatott. Rita fölhúzta a térdét. Rákönyökölt. Töprengve ült az ágyban.

Aztán eszébe jutott, hogy a nagyok elalvás előtt olvasnak egyet. — Leemelt a könyvespolcról egy könyvet. Az magától szétnyílt. Épp a HÓFEHÉRKÉ-nél. Elmesélte hát magának szóról-szóra, de csak félig. Ott abbahagyta.

— Á! — mondta Mismasának, a macinak s továbblapozott a könyvben. A hétfejű sárkányra esett a pillantása. És, bár kívülről tudott minden mesét, ezen a nem mindennapi estén sehogyan sem ment az olvasás. Egyre a nagyszoba sötétjére figyelt. A lámpaernyő alól előrenyúló árnyékokra. Szájába kapta a hüvelykujját.

Miért van az, hogy most egyszeriben minden olyan furcsa és szokatlan ebben a lakásban... Mire érthette apa azt, hogy Rita sohasem maradhat egyedül?... Á! Az igazság az, hogy ez az egész nem könnyű... Nem is olyan könnyű nagynak lenni!

Aztán az fordult meg a fejében, hogy ide senki emberfia be nem teheti a lábát, mert apa biztosan jól zsebrevágta a kapukulcsot. Dehát akkor ki fog vigyázni rá, amíg elalszik? — ezt azért nem értette. Mert apa is mond ám néha olyanokat, amiket soha nem ért meg senki...

— Majd meglátjuk... — mondta Mismasának, a macinak még akkor is, ha az nem felelt rá semmit és csak fényes szemmel feküdt mellette. — Valami csak lesz. Biztosan lesz... — súgta, azzal eloltotta a villanyt.

A szobára sötétség borult. Rita behunyta a szemét, hogy ne lássa, de a szemhéja egyszeriben fölpattant. Szikrányit sem volt álmos. Nem hagyta elaludni a sokmindenféle, ami hamarjában az eszébe jutott. A mennyezetet nézte, s észrevette, hogy lassan-lassan halvány fénycsík surran be az ablakon.

És akkor meglátta a fejetlen sárkányt.

Ott imbolygott a fal és a mennyezet hajlatában, lustán. Karmos lába volt, meg szárnya volt, meg mindene volt, éppen csak feje nem. Ezért nem is tudott megszólalni — bár Rita nem vágyott különösebben eldiskurálni vele. Villámgyorsan kiugrott az ágyból. Lekapta a szögről a kicsi játékkardot, s megmarkolta.

— Te vágtad le mind a hét fejét? — faggatta suttogva a kardot.

— Én... — motyogta a kard, némi kis szégyenkezéssel, és zavarában vörösen villant egyet. — De nem hét feje volt, kérlek...

— Hát mennyi? Sok?

— Mindössze csak egy... — vallotta be a kard.

— Annyi baj! — legyintett Rita. — Fő, hogy levágtad. Egy sárkánynak az is sok, érted? Mert azt az egy fejét is mindig csak rosszban töri.

— Így tudtam én is. — A kard megkönnyebbült. Végignyúlt a takarón. — Ha nem veszed rossznéven, azaz sértésnek, itt maradok melletted. Vigyázok rád, amíg mind a kettő felnőtt haza nem jön.

Rita nem vette rossznéven, persze. Megsimogatta a kardot. Néhány percig némán feküdtek egymás mellett, aztán Rita megkérdezte: — Tudod te egyáltalán, ki vagyok én?

— Már hogyne tudnám! — A kard csak úgy ragyogott a rengeteg mindenfélétől, amit tudott. — Rita vagy! — jelentette ki diadalmasan. — Itt laksz a gyerekszobában.

— Mindent nagyon jól tudsz — ismerte el Rita —, de azt azért megmondom, azzal a sárkánnyal, amelyiknek csak egy feje van, nem nehéz ám elbánni!

Ezt a kard nem is vonta kétségbe. Mindössze annyit jegyzett meg, hogy szerinte egy sárkánynak nem is kell több fej. Nem született még olyan mese, ahol mind a hét fejét le ne vágták volna, s ha már így van szokásban, így legalább egy csapásra kész.

— Igaz — bólintott Rita.

Ismét csönd borult a szobára. Rita megnyugodva hunyta be a szemét: — Ó, hát a kardra gondolt apa! — suttogta félálmában.

— Csudát a kardra! Dehogyis!

A hang ezüstösen, ércesen csengett. Rita szeme kerekre nyílt. A Hold nézett be az ablakán, mosolyogva.

— Azt hittem, már réges rég alszol — mondta korholva.

— Ó... még nem.

— Látom. Sejtettem is, hogy ma történik veled valami. Ezért is keltem föl. Mire jó az a kard a kezedben, mondd?

Rita nem is tudta, mit feleljen. Jobb híján ásított egyet.

— Hát... — szólt végül —, volt egy egyfejű sárkány... tudod, és a kard...

— Badarság! Nem értem — motyogta a Hold, és beljebb sétált a szobába. Rita a fél könyökére támaszkodva nézte.

— Apáék színházba mentek — magyarázta —, és hát azért tudod, jó ha van egy kard is!... Én ezt már, ha egyedül vagyok, mindig így szoktam.

— Ahá! — a Hold szélesen neve-

tett. — Már kapiskálom. Úgy vélted, egy ilyen semmi kis játékkard vigyáz reád.

— Vigyáz bizony! Le is vágta az egyfejű sárkány egyetlen fejét!

— Az is valami? — a Hold letelepedett az ágy szélére. Fénye halványan megcsillant a kardon. Az a nagy csillogásban mintha kicsit öszszébbzsugorodott volna. A Hold feléje fordult, s amikor megszólalt, szétszaladt a szája.

— Szóval megvédted? Az egyfejű sárkánytól, ugye? Nos, jó. Elismerem, szép volt tőled. Egy ilyen aprócska kardtól. Én, sajnos, ma lustálkodtam, de most átveszem az őrséget: Itt maradok mellette, amíg elalszik. Aludj, te is, kard! Rita nagyot nézett.

— Te vigyázol rám? Akkor hát terád mondta azt apa, hogy...

— Persze.

— Ezt azért jó tudni.

Rita hosszan sóhajtott.

— Tudod, apa azt mondta, már nagy vagyok. De ezt nem könnyű ám megszokni! Elhiszed?

— El.

A Hold kerek arcáról megértés sugárzott, s azon túl valami csöndes nyugalom fénylett rajta, amelytől nyugalom szállt Rita szívébe is.

— Szóval... te volnál az, aki az ilyen nem mindennapi estéken a gyerekekre vigyáz?!

— Én. Én, bizony.

A Hold bólintott. Halkan még kérdezett valamit, de választ már nem kapott rá. Rita kiskardjával a kezében mosolyogva aludt.

Dél-afrikai utazás

— Kicsi gazdám, ma messzire utazunk. Afrikába — szóltak hozzám a csizmáim.

— Induljunk hát!

— De ne ijedj meg, ha szomorút is látsz. Aki világot lát, annak mindenre fel kell készülnie. Vigyázz, leszállunk! Ez egy pályaudvar. Vedd fel a láthatatlanná tevő köpenyedet és figyelj!

A vonat befutott a dél-afrikai nagyváros pályaudvarára. Ezen a vonaton kétfajta kocsi volt: külön a fehér bőrűeknek és külön a színeseknek.

Sok ember szállt ki a vonatból, köztük egy majdnem fekete bőrű kisfiú is. A szüleivel érkezett, akik itt akartak letelepedni a nagyvárosban. Eddig egy kis faluban éltek, és a gyerek még sosem látott ilyen nagy várost. Hat- vagy hétéves lehetett.

Az apa a vállán vitte a nagy ládát a konyhaedényekkel, az anya a hátára kötve a kicsi lányt, és a feje tetején egy batyuban az ágyneműt. A kisfiú a kosarat vitte az útra csomagolt elemózsiával.

A kisfiú megbámulta a pályaudvart a sok sínpárral és a föléjük boruló hatalmas üvegtetővel. Megbámulta az óriási állomásépületet és a sok-sok házat mögötte.

A peronon a nagy tolongásban a kisfiú elvesztette a szüleit. Visszaszaladt oda, ahol utoljára látta őket, de már nyomuk veszett. Továbbment hát, és egy lépcsőhöz ért, amely egy aluljáróba vezetett. A kisfiú félt ettől a lépcsőtől, de a tömeg magával sodorta.

Lent még jobban félt, de aztán egy másik lépcsőn sikerült feljutnia a világosságba. Most ott állt az állomásépület előtt. Egy nagy kapun keresztül jöttek-mentek az emberek. Amikor a kisfiú is be akart menni a nagy kapun át az állomásépületbe, valaki nyakon ragadta és rászólt:

— Csak fehéreknek!

A kisfiú megfordult és egy fekete bőrű embert látott, aki sok koffert és csomagot tolt a targoncáján. A bácsi a kapu fölötti feliratra mutatott.

A kisfiú másik ajtót keresett. Ezen keresztül nagy terembe jutott, mely tele volt asztalokkal. Az asztaloknál ettek-ittak az emberek. A kisfiú szerette volna megkeresni a szüleit, talán itt vannak. De egy fehér bőrű ember útját állta, rákiabált, és az ajtóhoz lökte. A kisfiú megértette, hogy ide sem szabad belépnie.

Odakint egy sötét bőrű fiatalember támasztotta a falat.

— Faluról jöttél, mi? — szólította meg a kisfiút. — Nem láttad a feliratot? Csak fehéreknek, te kis patkány!

A kisfiú rácsodálkozott, aztán nekiiramodott. Szaladt végig a peron.

De a szülei nem voltak sehol.

Leült egy padra. Gondolta, itt megvárja őket, hiszen fogják őt keresni, ezt tudta. Akkor feltűnt a bácsi a targoncával. A targonca már üres volt. A bácsi megállt a pad előtt.

— Sajnálom, fiacskám, de csak fehéreknek szabad ezen a padon ülni! — és megmutatta a feliratot a pad háttámláján.

— Én nem tudok olvasni — mondta a kisfiú —, és fáradt vagyok. Elmesélte a bácsinak, hogy elveszítette az övéit.

— Megkeresem a szüleidet. Vigyázz addig a targoncára. Ráülhetsz nyugodtan. A peron végére tolta a targoncát, rajta a kisfiúval. Ott egy sötét bőrű fiatalasszony kosárból üdítő italokat árult. A bácsi vett tőle egy üveg

limonádét a kisfiúnak. Aztán elment, hogy megkeresse a szülőket.

A kisfiú ült a targoncán, és a limonádés üveget bámulta. A színes címkén egy narancs volt meg egy citrom. Az üveg nyakába egy szívószálat dugtak.

Éppen le akarta nyelni az első kortyot, amikor megpillantott egy kislányt a targonca mellett. Rózsásfehér bőre volt és egészen világos haja. Fehér ruhát viselt, még a cipője is fehér volt. Egész kicsi lány volt, majdnem olyan kicsi, mint a kisfiú húga.

A kislány lábujjhegyre emelkedett, és az egyik kezével a targoncába fogódzott. A másik kezét a limonádés üveg után nyújtotta. A kisfiú megijedt. Itt mindent csak a fehéreknek szabad, az övék az állomásépület, a szép nagy terem az asztalokkal, ahol ehetnek-ihatnak, övék a pad, ahol pihenhet az ember.

Odaadta hát a fehér bőrű gyereknek a limonádés üveget. A kislány nevetett, és mindjárt a szájába vette a szalmaszálat. A kisfiú előrehajolt a targonca tetején, és figyelte a kislányt, aki sietősen nyelte a limonádét. Egyre jobban fogyott az üvegből. Akkor ott termett egy fehér bőrű asszony, aki szitkozódott, kitépte az üveget a kislány kezéből, és a szemétkosárba hajította. A maradék limonádé a szemétkosár drótrácsán át a peron aszfaltjára csurgott.

A fehér bőrű asszony kérdezett valamit a kisfiútól, többször is megkérdezte ugyanazt, de a kisfiú nem értette azt a nyelvet. Odajött a sötét bőrű asszony, az üdítőitalos kosárral.

— Azt akarja tudni, hogy ittál-e a limonádéból. Hogy a szájadba vetted-e a szalmaszálat.

A kisfiú megrázta a fejét.

— Nem — mondta, de nem értette, hogy miért akarja ezt tudni a fehér bőrű asszony.

Az asszony most kézen fogta a kislányt, és elsietett vele. De a kislány kiszakította magát a kezéből, és egyedül szaladt előre. Bizonytalanul rakta lábacskáit, mert még nem tudott jól szaladni. S akkor lecsúszott róla a kis fehér bugyogó. A kislány megbotlott, és előreesett a kezére.

A kisfiú a targoncán úgy nevetett, hogy levegő után kellett kapkodnia.

— Nem nevetünk ki egy kisgyereket, ha elesik — mondta a kosaras asszony.

— De amikor egészen rózsaszínű a popsija! — rikkantotta a kisfiú. Alig bírt beszélni, annyira rázta a nevetés. — Mint a majmoknak az őserdőben! Egészen rózsaszín!

— Hallgass már! — szólt rá a kosaras asszony. — Miért, mit képzeltél? Ezek mindenütt világos bőrűek, nemcsak az arcuk.

A kisfiú most megpillantotta a szüleit. Felugrott, és a targonca tetején állva feléjük tárta a karját, úgy kiáltotta messziről:

— Tudjátok, hogy majompopsijuk van? Csak a fehéreknek! Csak a fehéreknek! Majompopsijuk van, szép rózsaszín majompopsijuk!

És a sötét bőrű emberek a peronon, akik megértették a kisfiú szavait, valamennyien mosolyogtak.

Ursula Wölfel Csak fehéreknek! című elbeszélését Janikovszky Éva fordította

Görög Júlia rajza

Mit keres a HAFE egy iskolában?

avagy a Szovjetunió földrajza és történelme

Amikor Nyíregyháza 14-es számú Általános Iskolája felé tartottam, az almafák még halványzöldben álltak. Ágkarjaikkal finoman integettek, mint jól nevelt, régimódi kisasszonyok. Tavasz volt, hamisítatlan nyírségi tavasz. De az iskolában a kisdobosokkal már az őszt idézgettük. Októbert, amely most megérkezett. Csípős levegővel, nevető jonatánokkal s egy jelentős évfordulóval. 1917 októberéről beszélgettünk, a nagy forradalom győzelméről. Hiszen a mi dolgunk csupán az emlékezés. Ám, ha tettekkel emlékezünk, a győztesekhez és erőnkhöz méltó tettekkel, ez egyáltalán nem kevés.

Mondóka — felnőtteknek

Az iskola udvarán, a falakhoz közel gondozott virágágyak. A kisdobosok munkája. Még a legönfeledtebb futkározásban is kikerülik. Nem is túl nehéz, mivel nemrég a napköziseknek játszótér készült, igazán példás összefogással. Az egyik pedagógus lemondott a lakásához tartozó kertről, így tudták elhelyezni a játszó alkalmatosságokat, amelyeket a HAFE (Hajtóművek és Festőberendezések Gyára) KISZ-esei készítettek és állítottak fel társadalmi munkában. A szomszédos sportpálya ügyében még többen fogtak össze: együtt-egymásért! A földet a helyi tsz adta a kétszáznegyven tagú úttörőcsapatnak. A Közmű- és Mélyépítő Vállalat döngölte, de előzőleg a kisdobosok és szüleik tisztították meg a terepet. A tanács vörös salakról gondoskodott, a pálya kerítését pedig kizárólag a szülők pingálták.

Valaki mindig segít

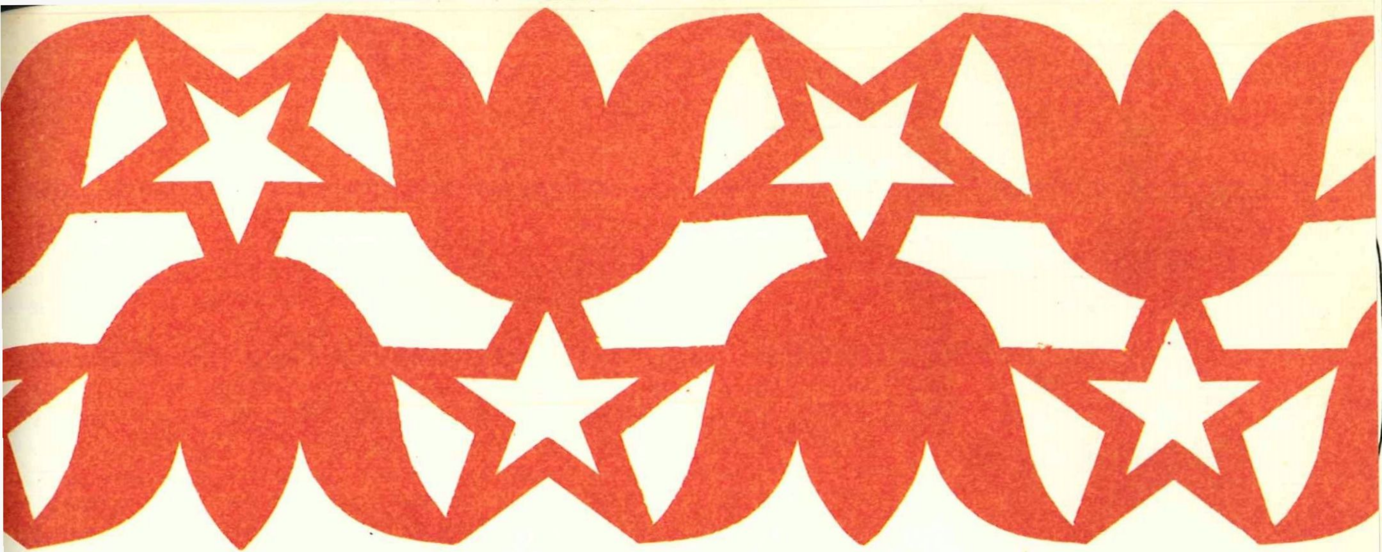
A gondoskodás a sportpálya elkészülésével nem ért véget. Igaz, nem is azzal kezdődött. A kislétszámú iskola száz diákja színházbérlet tulajdonosa, és harminc jár rendszeresen, bérlettel hangversenyre. Mit kell ebben nekik segíteni? Az iskola a város külterületén épült, egyáltalán nem egyszerű onnan bejutni Nyíregyháza szívébe és visszautazni. Valaki azonban mindig segít. Hol a tsz, hol a tanács. Még a megyei könyvtár eseményeire és a sportversenyekre is csak busszal juthatnak el idejében a pajtások.

Válassz a lehetőségek közül!

A csapat, Brösztl Júlianna csapatvezetővel az élen a nyarat is remekül megszervezte. Ezt sem segítség nélkül. A nyíregyházi úttörőház adta a változatos programot. „A művészet vándorútján" indultak el az őrsök ismét. Azért ismét, mert a téli szünidőben és a tavasziban már kipróbálták, hogyan sikerül. Az év végén a bizonyítvány mellé minden kisdobos megkapta a rendezvények listáját, s válogathatott kedvére. A pajtások „Válassz a lehetőségek közül!" felhívással próbalapokat is kaptak, s egy-egy rendezvény után a látottakból-hallottakból próbát tehettek. A legaktívabb kisdobosok és úttörők „A művészet barátja"-i lehettek.

Szerződés ünnep- és hétköznapokra

A csapat a napközisek mászókáit készítő HAFE KISZ-eseivel még 1975-ben kötött szerződést. Megállapodtak,

hogy a Ságvári Endre alapszervezet révén a gyerekek megismerik a gyárat és munkáját. Azóta a szakmunkásutánpótlás részben az iskolások közül kerül ki, de a kicsiknek is szabad a bejárás a gyárba. Az üzemlátogatásokon kívül évente legalább kétszer tartanak a gyárban az úttörőcsapattal összevont taggyűlést. Ünnepi alkalmak ezek, közös műsorokkal. Legutóbb a kisdobosokon volt a sor, ők köszöntötték a gyár fiataljait, akik egy évtizede tagjai a KISZ-nek. A kisdobos- és úttörőavatás és a fenyőünnep is csak a HAFE-ban képzelhető már el. És amikor semmilyen ünnepre nem figyelmeztet a naptár? Amikor a gyár is keményen dolgozik és az iskolában is osztályzateső hull, mint Medárdkor az eső? A munkás-ifik — pontosan nyolcan — akkor is rendszeresen kijárnak a műszak végeztével az iskolába, és ott folytatják munkájukat. Máriási Mihály például Kiváló úttörővezető kitüntetést is kapott már, de Balogh Pistát is remek ifinek ismerik az iskolában. Ők helytállásukat szerényen kikapcsolódásnak nevezik.

A HAFE és a Szovjetunió

Ami azt illeti, van miből kikapcsolódniuk. A gyár fiataljainak — az átlegéletkor nemrég 24 év volt! — NSZK (Német Szövetségi Köztársaság), Japán és Olaszország üzemei mellett kell állnia a versenyt. A HAFE ugyanis festőberendezéseket és úgynevezett konvejorokat gyárt, amelyek zárt pályás szállítórendszerek. Termékeik legfőbb vásárlója a Szovjetunió. Esztendőről esztendőre harminc-negyven fiatal fordul meg a gyáriak közül a nagy baráti államszövetség országaiban. Harkov, Minszk, Rosztov, Szamarkand, Csebokszár a leggyakoribb úticél. A búcsúzáskor az elutazóknak szakmai eligazításra nincs szükségük. Útravalóul egy kérést visznek mindig magukkal a gyári fiatalok: kiküldetésüket tekintsék KISZ-megbizatásnak! Ne csak a szakmai érdekességeket figyeljék meg, hanem azt is, hogyan szerez tekintélyt újra és újra a Komszomol, a KISZ hatalmas seregű testvérszervezete.

A kíváncsiság zászlócskái

A világot járt ifjak gyakran mesélnek élményeikről az iskolában. Nem ünnepélyesen, hanem közvetlenül, amikor valamiről egy-egy jellemző eset vagy érdekesség eszükbe jut. Az ilyen élménybeszámolók kitűnően hatnak. Láttam például, hogy a gyerekek térkép fölé hajolva keresgélték, és zászlócskákkal jelölték meg a HAFE-termékek által meghódított területeket. Vagyis: ismerkedtek a Szovjetunió földrajzával. A Szovjetunió történelmének legnevezetesebb eseményével az úttörők már megismerkedtek. Tudják, hogy a Nagy Októberi Szocialista Forradalom győzelme nélkül az egész világ sorsa másképpen alakul.

Dalok, történetek Leninről

A kisdobosok mindezt most tanulják. Most próbálják megérteni. Egyik hetedikes raj vállalta, hogy Lenin élettörténetéről gyűjt anyagot és azt feldolgozva ismerteti meg a csapattal, elsősorban a kisdobosokkal. A kisdobosok dalokat, történeteket gyűjtenek a forradalom idejéből, és a forradalom legnagyobb alakjának, Leninnek gyermekéveiről igyekeznek megtudni minél többet.

Ami titok és ami nem

Hogyan ünneplik a pajtások november 7-ét? Az egyelőre még titok. Nekem csak annyit árultak el — én meg gyorsan elmondom, hátha még valamelyik csapat meríthet ötletet belőle —, hogy nagyszabású játékkal ünnepelnek. A játékban egész Szabolcs-Szatmár kisdobosai és úttörői vesznek majd részt. Az eseményt erő- és műveltségpróbák tarkítják. A rendezvénysorozat utolsó állomása a Vaja községben létesült új úttörőmúzeum lesz.

A tervek még módosulhatnak. A lényeg azonban nem változik. Mert ünnepelni sokféleképpen lehet, emlékezni azonban csak egy módon érdemes: tettekkel. S a 14-es iskola pajtásai így emlékeznek.

Józsa Teréz

Dobra verjük

Konczek József

Október

Eső, eső, őszi eső
lelkes arcokon.
Suhogó lélegző
forradalom.
Négy évszak sorsát
öt égtájjá váltó
rózsák, őszi rózsák,
sapkákon virágok.
Maguk is virágok,
hús-vér virágok,
nagyapák korából
idáig kiáltók.
Az a matróztorok?
Ő a forradalom?
Régi plakátokon
van csak forradalom?
Vagy itt benn a szívben?
Mindig többre vivő
cselekvéseinkben?
Élő örök idő!

Játszótér I. című melléklet leírása

Amint a címből is látjátok, mellékletünkön egy játszótér felszerelése lesz a feladat. Mivel a téren sok mindent kell majd tetszésetek szerint elhelyeznetek, következő számunkban is folytatjuk. Ha a mostanival készen vagytok, őrizzétek meg, hogy novemberben a parkot kiegészítve, berendezhessétek.

Készítsétek el a kisfiú és kislány figuráit. Körülvágás után a szaggatott vonalak mentén hajtogassátok és ragasszátok össze. A gyerekekből többet is rajzolhattok a minta szerint, de más-más színű ruhácskát színezzetek rájuk.

Látható a mintarajzon egy libikóka. Az A betűs rajz a hinta, a kék B rajzot a fehér körnél behajtjátok és a pettyes széleket aláhajtva összeragasztjátok. A sátor alak harmadik és negyedik oldalába ragasszátok be a rózsaszín B háromszögeket. A kör helyén szúrjatok bele gombostűt.

Következik a csúzda: A C oldalon a lila lépcsőkön kell felmászni, s hogy ez lépcső lehessen, a fekete vonalnál felvágjátok, a szaggatott oldalon felhajtjátok a lépcsőfokokat. A csúzda tetején az E korlátokat ragasszátok fel, a D csúzda piros peremét hajtsátok felfelé, nehogy a gyerekek kiessenek. A csúzda sárga belsejébe alufóliát vagy ezüstpapírt is ragaszthattok, akkor jobban csúszik.

Hátra van az F jelű két pánt, amit a mintarajz szerint felállított helyre ragasszatok, és akkor áll a lépcső és a csúzda. (folytatjuk)

Rejtvényfejtők figyelem!

Az elmúlt iskolaév harmadik rejtvényfordulója márciustól júniusig tartott. Itt közöljük ezek helyes megfejtését:

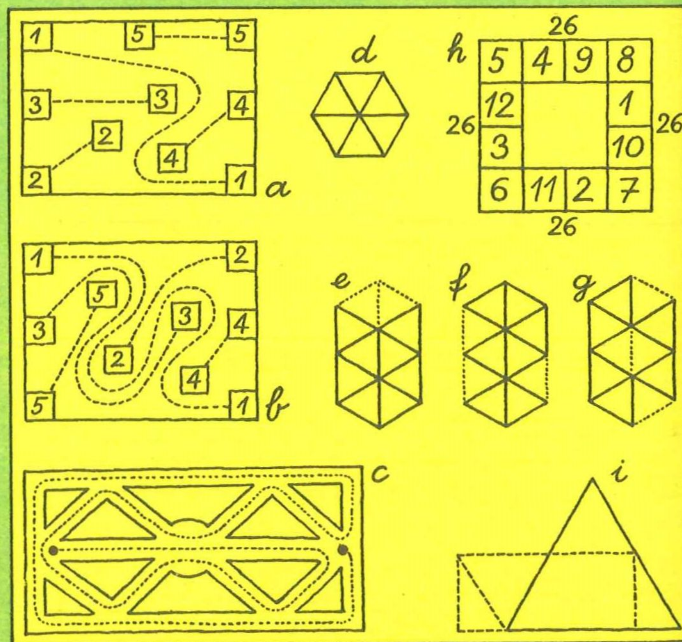
Március: *Keresztrejtvény:* Melegszik az idő, megjött a tavasz. *Számoljatok:* Juci 10 éves, papája 30, nagypapája 60. *Fejek, lábak, szarvak:* 3 tyúk, 2 ló, 3 tehén. *Szállítás a pályaudvaron:* a, b rajz.

Április: *Keresztrejtvény:* Éljen április negyedike. *Bujócska:* Ili, Pista, Tamás, Konrád, Piroska, Bandi, Ede, Antal, Kata, Laci, Sándor. *Cserebere:* Egy tarka tojásért tíz savanyúcukrot adnak. *Gondban a nyuszi:* c rajz. *Gyufarejtvény:* d rajz.

Május: *Keresztrejtvény:* Májusi eső aranyat ér. Mariska. *Lóugrás szerint:* Ne sajnáld a fáradságot! *Csigák:* A negyedik óra végén a csigák egyforma magasan lesznek. A második csiga ér fel elsőnek. Az elsőnek érkező csiga a 7., a másodiknak érkező a 9. óra végén éri el a kút peremét. *Kép- és betűrejtvény:* orgonavirág. *Gyufarejtvény:* e, f, g rajz.

Június: *Keresztrejtvény:* fürdőnadrág, úttörőtábor, strandfürdő. *Bizonyítvány:* Három ötös és három hármas. *Gondolkodj:* h rajz. *Képrejtvény:* nyári táborozás. *Összerakó:* i rajz.

A képeslapok hátoldalán található rejtvények megfejtése: „1977. áprilisában ünnepli 25. születésnapját a KISDOBOS, a Magyar Úttörők Szövetségének gyermeklapja." Aki ezt a mondatot beküldte, külön könyvjutalomban részesült.

Kedves Coffi! Sose egyél szőlőt a lépcsőházban! Tegnapelőtt ugyanis leejtettem egy szőlőszemet, aztán ráléptem, megcsúsztam és placcs,

elterültem, mint egy palacsinta. Ráadásul a bokám is kibicsaklott. Két napig kellett

feküdnöm az ágyban. Sokat olvastam, játszottam, és ha elfáradtam, kinéztem az ablakon. Lent a téren óvodások játszottak.

Gondoltam, játszom velük én is, innen, az ötödik emeletről. Hajtogattam nekik egy papírrepülőgépet, és ledobtam, hogy örüljenek. De az örömből nem lett semmi. Képzeld, Coffi, úgy összevesztek a gépen, hogy szétszakadt.

Hogyan vigasztaljam meg őket? Egyetlen repülő kevés nekik! Így hát hajtogattam mindegyiknek egyet, külön-külön. Amikor elkészültek a repülőgépek, mindegyikre rajzoltam egy jelet, hogy tudják, melyik kié.

Nagy volt az öröm a téren!

Az ovisok hamar kitalálták, melyik gépet kinek küldtem. Ugye, te is tudod már? Közben szépen meggyógyult a bokám is. A szőlőre meg rá se tudok nézni! Szia! Paprika

Marék Veronika munkája

Pászty Katalin 3. oszt. tanuló munkája, Kazincbarcika

Postafiók 100

Legkedvesebb levelem októberben

Kedves Űr Kata! Kérdésedre megmondom, milyen legyen a jó őrsvezető! Elsősorban határozott, de ugyanakkor szerény, közvetlen. Ne parancsolgasson, hanem adjon példát. Így tekintélyt is szerezhet. Olyan legyen, hogy bátran megosszák vele titkukat a gyerekek, tudva, hogy nem él vissza vele. Törődjön apró gondjaikkal, ne mondja rá, hogy butaság. Egyformán szeresse mindegyik tagot, a barátaival se kivételezzen. Jó, ha megismeri az őrs tagjainak családját. Így a szülők nagyobb bizalommal engedik el vele a gyereküket kirándulásra, túrára. Fontos, hogy csak annyi feladatot vállaljon, amit teljesíteni is tud. Nem ígérgethet, csak ha betartja a szavát. Az őrsvezetés miatt nem hanyagolhatja el a tanulást. Ez nagyon sok kívánság, jól tudom. De kevesebb nem lehet. **Csinálos Enikő** kisdobos, 4821 Ópályi, Táncsis u. 6.

Mesterségünk címere

Gondolom, már minden csapatban megválasztották a tisztségviselőket. Biztos vagyok abban, minden tisztségviselő elhatározta, nagyon jól fog dolgozni, hogy megfeleljen a bizalomnak. Décsei Tünde másodikos kisdobos őrsvezető-helyettes lett. Elhatározta, hogy „az őrsvezető jobbkeze" lesz. Szívesen hallanék majd később arról, hogy sikerült ez. (Címe: 4622 Komoró, Úttörő út 38.)

Igrinyi Máriát játékfelelősnek választották. Kéri és várja más játékfelelősök levelét és ötleteit, hogy gyarapíthassa saját játékgyűjteményét. Címe: 3394 Egerszalók, Ady Endre út 24.

Járai Erika (5600 Békéscsaba, Pozsonyi út 59.) nótafa, csak most nincs kedve nótázni, mert csalódott a barátnőjében. Úgy hallottam, hogy a szomorúságon is átsegít a dalolás; próbáld meg!

Schmidt Györgyi egészségőr (7833 Görcsöny, Munkácsy u. 6.). Munkaköre még nem alakult ki pontosan, de azt máris tervezi, hogy a kisdobos raj tagjai rendszeresen látogatnak, gondoznak egy idős nénit.

Benke Katalin (4232 Geszteréd, Kossuth u. 19.) bélyegfelelős. Kevés munkát jelent ez a tisztség, így mondja. Szabad idejében szívesen harmonikázik.

Orosz Éva szakács lett. Szívesen cserélne recepteket más szakácsokkal. Címe: 4183 Kaba, Kölcsei Ferenc u. 29.

Fülöp Rita (7629 Pécs, Szondi György út 36.) arról a — szerintem nagyon érdekes — tervükről ír, hogy mindenkinek adnak valami tisztséget az őrsben. Legyen elfoglaltsága, felelőssége minden kisdobosnak! Örülnék, ha újra jelentkeznétek, és mindenki maga számolna be „mesterségéről".

Levélvárta

Szívesen leveleznének magyar pajtásokkal magyarul vagy oroszul: Jóo Szerénke 295525 Macsola, Beregszászi járás, Kárpátukrajna; Fekete János 295525 Csoma, Beregszászi járás, Kárpátukrajna; Kukri Klára 295400 Munkács, I. Franko 182, Kárpátukrajna; Kovács Helga 295400 Munkács, Lókötő u. 6., Kárpátukrajna; Ilcsuk László 295400 Munkács, Mira u. 29/13; Amit Szveta 295400 Munkács, Voszegyenyenje u. 34/4. Már sok levelet kapott, de szívesen vár újabbakat, továbbítja osztálytársainak; Megala Katalin 295500 Uzlovoje, Május 1. út 56.

Arra gondoltam, ha szovjet pajtásokkal levelezni akaró kisdobosok, esetleg kisdobos őrsök mostanában írnak ezeknek a gyerekeknek, november 7-ig még meg is érkezhet a válasz. A személyes kapcsolat még érdekesebbé teheti a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 60. évfordulójára rendezett ünnepségeket.

Űr Kata

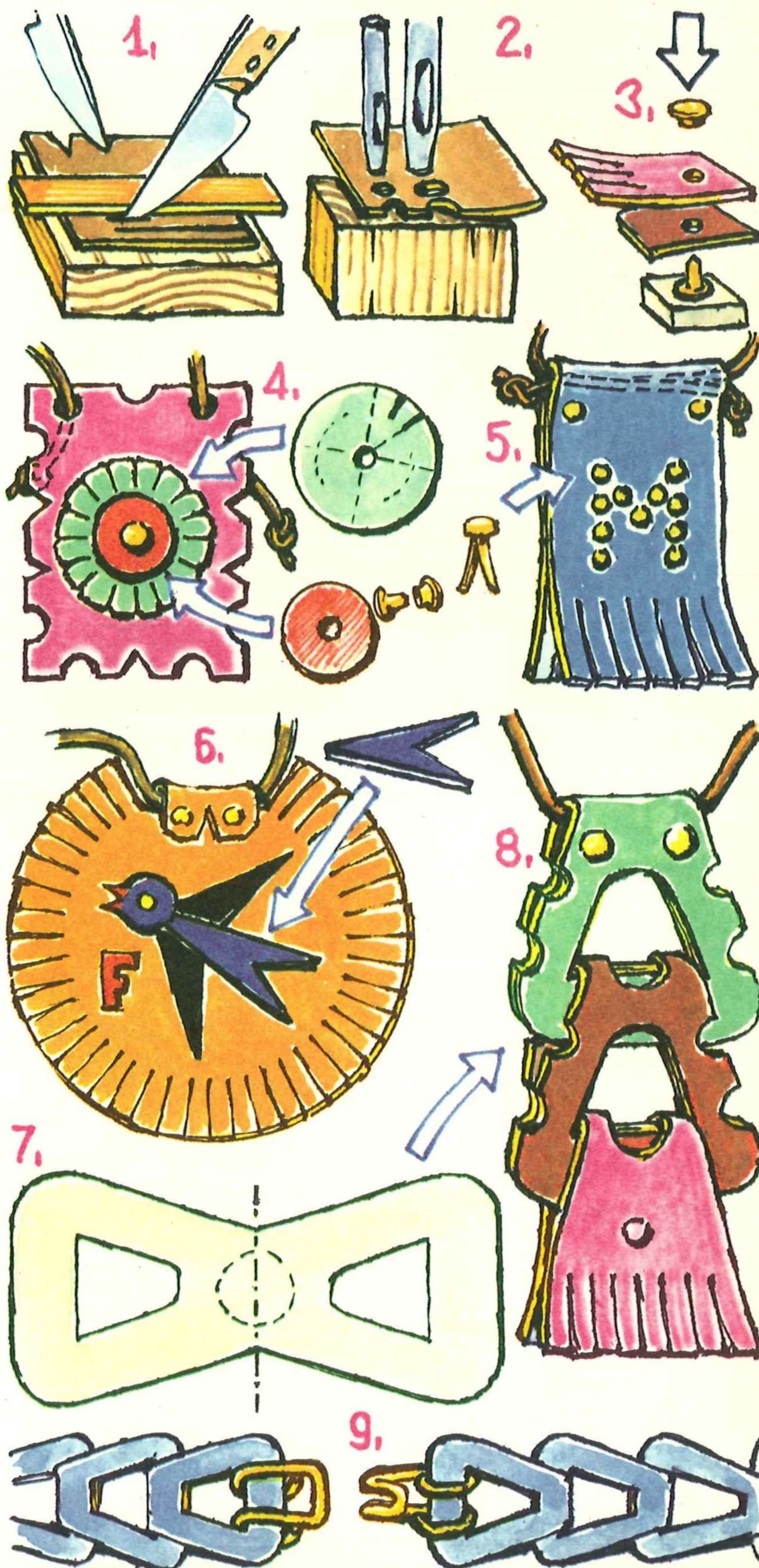
Ferkai Loránt: Bőrmütyürkék

Gyűjts össze mindenféle színes bőrdarabot, műbőrt, plasztikot — régi táskák, retikülök, papucsok anyagát —, mert igazán kevés munkával szép díszeket, jelvényeket, nyakfüggőket ügyeskedhetsz össze belőlük. A megmunkálás technikája a vágás, vagdosás (1.), a lyukasztás (2.), amit bőrlyukasztóval fa alátéten végezhetsz, és a ragasztás, vagy a rézbőrszegecsekkel való szegecselés (2.). A vágáshoz ollót vagy még inkább éles kést használj. A lyukasztót nem túl drágán megveheted vagy az iskolában kölcsönkérheted, bőrszegecseket pedig vásárolhatsz cipőkellék boltban, s vasdarabra téve (3.) összekalapálhatod a két részét. Ha ezeket már kipróbáltad, hozzáfoghatsz a munkálkodáshoz.

Legegyszerűbb, ha késsel-ollóval, lyukasztóval kicifrázott színes bőrdarabokból (4.) bőrcipőfűzőre szerelt nyakdíszt készítesz. Rajzunkon életnagyságban látod, hogy a téglalap formájú alapra egy bevagdosott — más színű — korongocskát, majd még egy kisebbet helyezel, s átlyukasztva összeszegecseled őket. Ha nem jutsz szegecshez, Palmatexszel ragaszd a részeket egymásra. Hosszabb bőrcsík végeit vagdosd be, hajts felébe, és így (5.) szegecseld vagy ragaszd össze. Előtte azonban neved kezdőbetűjét — rajzunkon „M" betűt — „írj" rá, akár lyukasztgatással, akár réz iratkapcsokkal. A nyakba akasztás bőr vagy egyéb még nem használt cipőfűzővel, sodrott fonallal történhet.

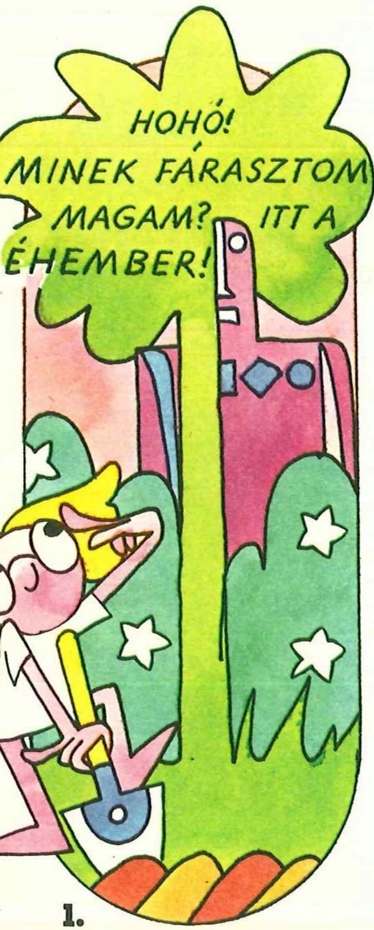
Őrsi jelvényt is készíthetsz pajtásaiddal közösen, nyakdíszként. Rajzunk kör alakút mutat (6.), de lehet más is. A körben sallangosra vagdosott szép színű bőrdarabra más színű bőrből vagy több bőrdarabból ragaszd fel a jelképet, rajzunkon a fecskét, s a Fecske őrs kezdőbetűjét. Minden őrsi tag kapjon belőle!

A 7. ábrának nyolcas formáját kopírozd át bőrdarabokra, fűzd egymásba, egészítsd ki cifrázott sallanggal, s néhány szegeccsel vagy ragasztással kész a szép nyakdísz (8.). Ugyanebből a formából többet vágva és egy őrsi vagy úttörőjelvényhez szegecselve övet állíthatsz össze; hátsó kapcsát (9.) drótból hajlítsd hozzá.

CSUPASZEM ÉS PLÉHEMBER

Írta és rajzolta Richly Zsolt

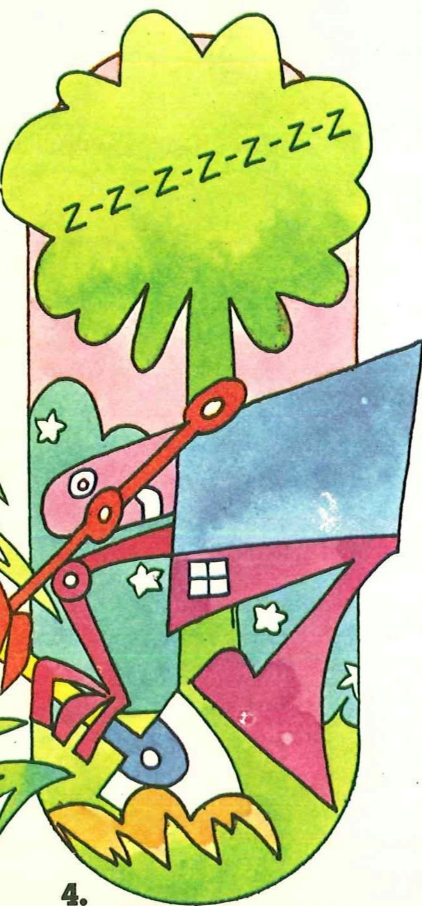
1.

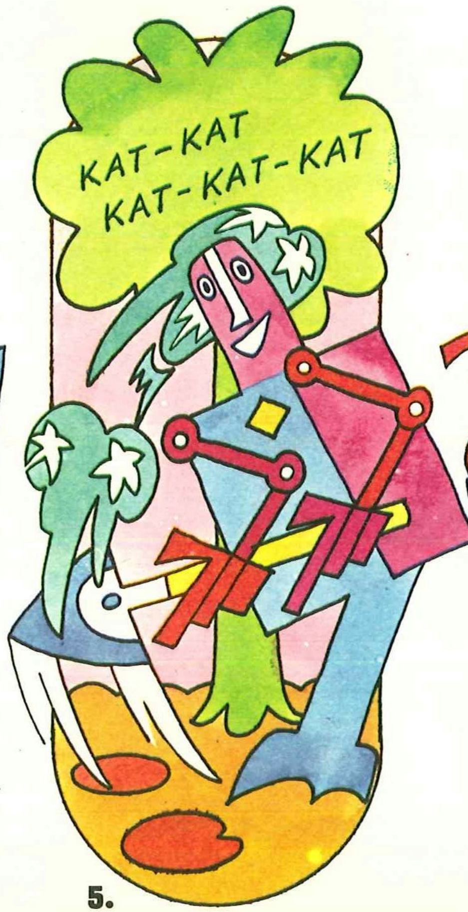
2.

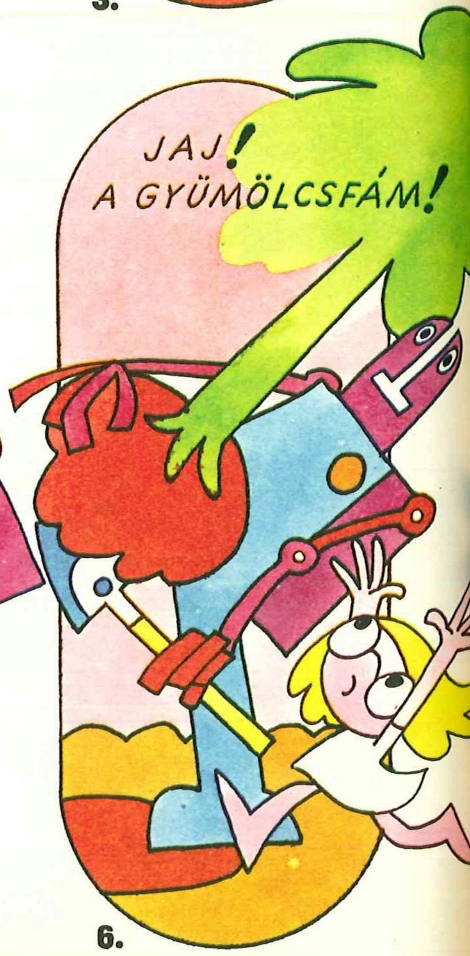
3.

4.

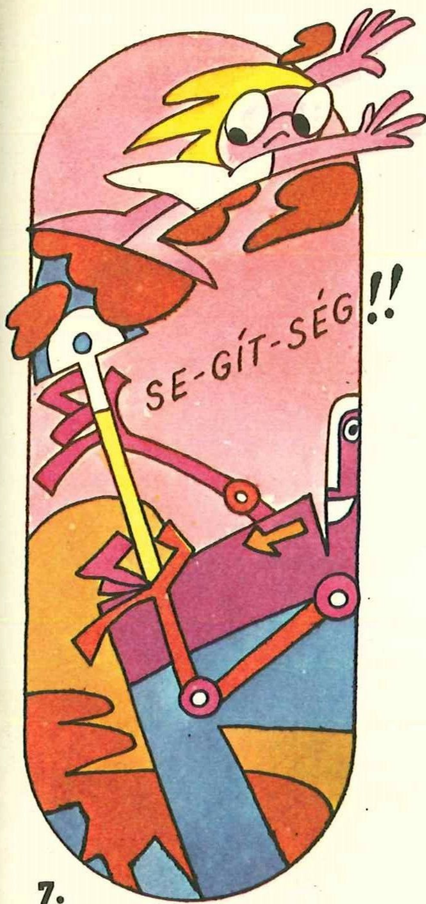

5.

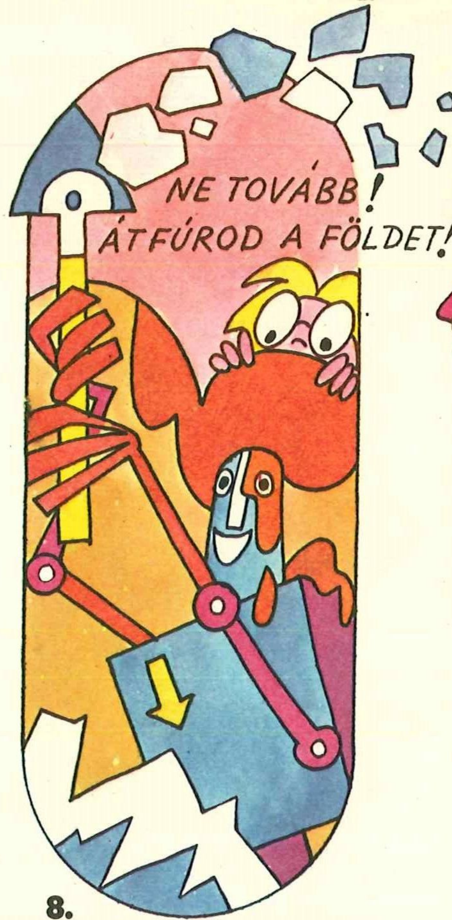

6.

KERTIMUNKA

7.

8.

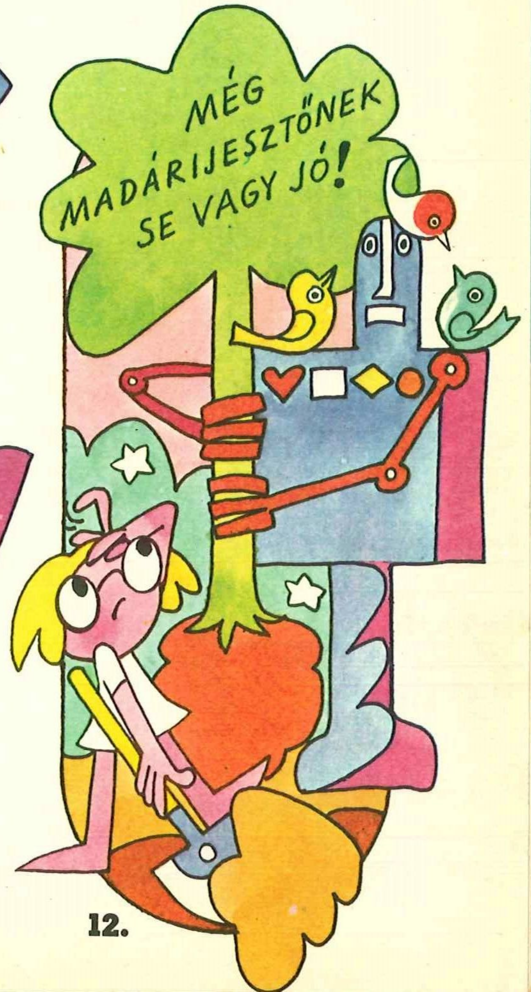
9.

10.

11.

12.

Októberi fejtörő

Vadgesztenye

Jancsi, Laci és Feri vadgesztenyét gyűjtött. Laci kétszer annyit szedett, mint Jancsi, Feri pedig háromszor annyit, mint Laci. Hármuknak együtt 90 darab vadgesztenyéje volt. Hány darabot szedtek külön-külön?

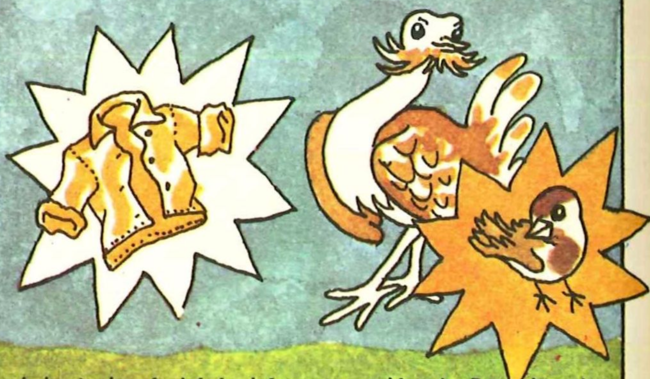
Rajzoljátok meg egy vonallal

Ezt az ábrát egy vonallal úgy kell megrajzolni, hogy a vonalak ne keresztezzék egymást.

Összekevert közmondások

Akinek inge nem arany, ne vegye. Ki magára nem vet, jobb mint egy túzok. Ami ma arat, holnap mind úgy fénylik, mint egy veréb.

Négy közmondást kevertünk össze, melyek azok?

Keresztrejtvény

novemberben küldjétek be.

Vízszintes: 1. Most már elmondhatjuk 11. Akadályoz 12. Köszönöm gyerekesen 13. Koponyában van 14. Török rang 16. Szövő közepe (ék. hiba) 17. Fordított névelő 18. Névelővel a folyó mellett húzódik 19. Énekhang 20. Egymás utáni betűk 22. Dolog közepe 23. Gyakran használt szó 24. Vaskalapos 27. Üzem 29. Puska hangja 31. Most van.

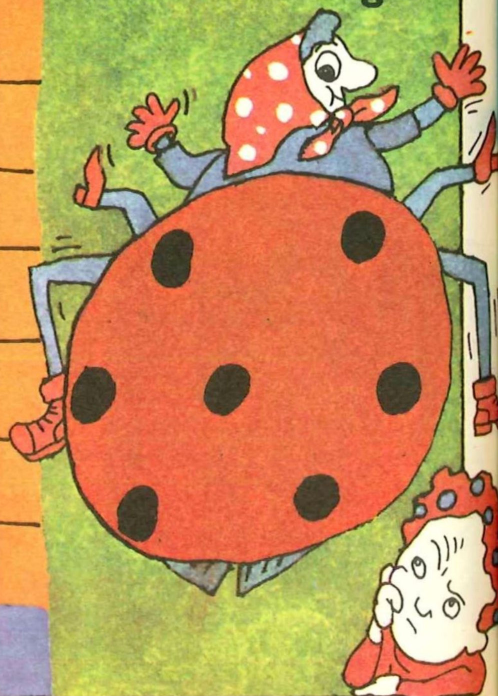
Függőleges: 1. Mindig kiderül 2. Nagy helyiség 3. Két egymás utáni betű 4. Vonat eleje 5. Gondos 6. Nagyon szeretnék 7. Állat fordítva (ék. hiba) 8. Évszak 9. Őszi gyümölcs 10. Heves nyári eső 15. Madár 21. Tárolásra szolgál 23. Madárriasztó szó, fordítva 25. Pusztít 26. Fodros közepe 28. YO 30. Vés.

A keresztrejtvényből beküldendő a **vízszintes 1., 31., függőleges 1., 10.**

Katicabogár

A katicabogár hátán hét pettyet láttok. Rajzoljatok a hátára 3 egyenes vonalat úgy, hogy azok az összes pettyet elválasszák egymástól. Tehát az egyenesek által alkotott mezők mindegyikében csak egy petty lehet.

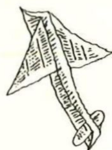

Dallos Jenő: Tréfás kresz-táblák

Állati erővel vont járművel behajtani tilos!

Vigyázat! Mélyrepülés!

Hosszúságkorlátozás

Vigyázat! Gyerekek!

kisdobos

A Magyar Úttörők Szövetségének gyermeklapja XXVI. évf. 8. sz.
Szerkesztő: Kelemen Sándor

Levélcím: Kisdobos szerkesztősége, 1502 Budapest, Postafiók 100. Telefon: 664-373
Kiadja az Ifjúsági Lapkiadó Vállalat. Felelős kiadó: Dr. Petrus György
Kiadóhivatal: 1374 Budapest VI., Révay u. 16. Telefon: 116-660. Terjeszti a Magyar Posta
Előfizethető bármely postahivatalnál, a kézbesítőknél, a Posta hírlapüzleteiben
és a Posta Központi Hírlapirodánál (KHI) 1900 Budapest V., József nádor tér 1. közvetlenül
vagy postautalványon, valamint átutalással a KHI 215-96162 pénzforgalmi jelzőszámlára.
Megjelenik évenként tíz alkalommal.
Előfizetési díj 1 évre 40,— Ft, I. félévre 24,— Ft, II. félévre 16,— Ft, negyedéves előfizetés nincs.
Készült a Kossuth Nyomdában. 77.0789. Felelős vezető: Monori István vezérigazgató
INDEX: 25.442
Kéziratokat nem őrzünk meg és nem küldünk vissza.
A címlapot Keresztes Dóra hímezte.
A hátsó címlap **Mócsány Alice** IV. oszt. tan. munkája
Salgótarján, II. Rákóczi Ferenc ált. isk.
A szécsényi kastély múzeumában csodálkozunk.

Ára: 4,— Ft

